

ним у галузі лексикологічних досліджень в Україні. Разом з тим йому були притаманні найкращі риси інтелігентної людини: скромність, демократизм, простота і доброзичливість у стосунках зі своїми учнями і колегами. Я вже відзначав, як він м'яко і тактовно висловлював свої поради, коли доводилося звертатися до нього з якого-небудь приводу: в них не було жодної тіні якоїсь зверхності чи категоричності. Як еталон ученого-лінгвіста найвищої проби і справжнього інтелігента світлий образ Леоніда Сидоровича назавжди залишиться в пам'яті всіх, хто з ним працював, хто його знав.

Вероніка Ярмук

Мій дорогий Учителю!

Свого часу мені надзвичайно поталанило: моїм науковим керівником став легендарний український лексикограф, доктор філологічних наук, професор Л. С. Паламарчук. Коли я замислююся над тим, як можна якомога лаконічніше й водночас вичерпно сказати про професора Л. С. Паламарчука, то пригадую висловлення німецького філософа і письменника Й. Г. Гердера: «Той, хто знає, але не може, той – теоретик, якому не вірять, якщо йдеться про практику; той, хто може, але не знає, – просто практик або ремісник: істинний художник поєднує в собі і перше, і друге». Річ у тім, що ці слова – саме про нього, справжнього вченого, мудрого Педагога, людину великої душі.

Незважаючи на зайнятість, він надзвичайно відповідально ставився до наукового керівництва: Леонід Сидорович безпомилково «відскановував» людину й одразу окреслював цілий комплекс завдань, стосовних усього періоду навчання в аспірантурі, був вельми вимогливим, проте надмірного навантаження не давав, а, головне, – не позбавляв аспіранта можливості креативно й аналітично мислити, даючи йому цілковиту свободу й право самостійно продумувати концепцію дисертації й розставляти певні акценти. Він терпляче, абсолютно не дратуючись, пояснював колишньому студентові, у чому полягає специфіка наукової роботи, як треба найраціональніше використовувати час, аналізувати й синтезувати мовний матеріал, відстоювати свої погляди. Разом із тим, він досить іронічно ставився до безперервного сидіння в читальних залах бібліотек, обгрунтовуючи необхідність раціонального

планування часу. Крім того, він давав справжні уроки життя, найбільш вагомим висновком з яких, на мою думку, було таке дорогоцінне для недосвідченої молоді людини вміння відрізнити головне від другорядного, філософськи сприймати тимчасові труднощі й дивитися на них, за його власним висловом, «з висоти пташиного польоту». Леонід Сидорович Паламарчук пройшов непростий життєвий шлях, проте він був дуже демократичним, надзвичайно доброзичливим, не втрачав уміння щиро спілкуватися з молоддю й робити людям добро: приходив на допомогу в складних життєвих ситуаціях, підбадьорював напередодні складних і відповідальних кандидатських іспитів, давав наукові й життєві поради, причому робив це напрочуд тактовно й тонко. Характерно, що таким незамінним та авторитетним радником він був і для молоді, і для солідних співробітників, які багато років працювали в Інституті мовознавства ім. О. О. Потебні. Поза всяким сумнівом, на весь колектив позитивно впливала дбайливо створювана ним мажорна, позитивна аура. Леонід Сидорович любив жартувати й, зазвичай, підсумовуючи чергове засідання відділу лексикології та лексикографії, питав: «Запитання є?». І сам же жартома відповідав: «Не є». Отже, й дійсно, «запитань не є»: Леонід Сидорович Паламарчук, учений-трудівник, був і залишається безумовним флагманом української лексикографії другої половини ХХ століття, який підняв цю галузь на новий, якісно вищий (порівняно з іншими періодами) щабель і стояв біля витоків розвитку новітньої української лексикографічної школи.

Леонід Сидорович дуже пишався своєю родиною і науковим колективом, у якому працював. Він був скромною людиною, діяльність якої, можливо, була недооціненою, але, безперечно, не наукові звання й не кількість нагород визначають вагу персоналій у лінгвістичній науці.

Спілкування з такими непересічними особистостями, як Л. С. Паламарчук, – водночас і щастя, і величезна відповідальність, адже саме вони формують наші уявлення про світ. Крім того, життя наших Учителів стає для нас дороговказом, уособленням сумління, й надалі ми, часто-густо навіть чітко цього не усвідомлюючи, намагаємося бути гідними тих високих ідеалів і життєвих принципів, які вони втілювали, так званої «високої планки».

Невдовзі після закінчення аспірантури й захисту кандидатської дисертації я перейшла до викладацької діяльності. Час від часу ми з Леонідом Сидоровичем спілкувалися, він завжди цікавився моїм життям і науковими успіхами, проте вже не так часто, як раніше. Коли я довідалася, що Леонід Сидорович серйозно захворів, то мені навіть на думку не спадало, що він уже не одужає, – настільки життєстверджуючим був у моїй свідомості його образ. Мене й досі не полишає відчуття, що я не встигла сказати Леонідові Сидо-

ровичу щось дуже важливе, а в час, коли вся наукова громадськість України відзначає 90-річчя від дня його народження, я з особливою силою відчуваю його символічну присутність. Через те у мене народилися такі поетичні рядки:

Пам'яті Л. С. Паламарчука

Мій дорогий Учителю! Коли згасає вечір,
І врешті хвиля справ вщухає недоречних,
Я думаю: де каса, де купить перепустку таку,
Що шлях відкриє на сеанс духовного зв'язку?
Або ж хоча б Вам надіслать короткий лист,
Подякувати за Ваш чудовий лінгвістичний хист,
Поради слухні, мудрість, усмішку лукаву,
І за серйозність в ставленні до справи.
Отож, не «мейл» скупий, не «месидж», – саме лист,
Щоб Вам його до брами Вічності приніс
Німих поштар в прозорій мантиї з дощу,
І дав би нам хоча б наговоритись досхочу...
Вас пам'ятають стіни, зала й словники,
На Вас іще чекають звершення нові,
А коридор карбує Ваш квапливий крок:
Прийдіть, щоб з нами знову провести урок.
Зайдіть до картотеки погортати книгу,
Поговорити й розтопити тиші кригу.
Шановний Вчителю, по-східному – ходжа,
Суворий Ви, й водночас зовсім на ханжа,
І пам'ять серця вдячно спогад береже,
І коридор завмер: мить Вашої появи стереже.
Але безжально стулені у Вічності вуста,
У відповідь – лиш прірви відповідь пуста,
Лише в повітрі сосен чути тихий дзвін,
То шум їх крон, що лине навздогін.
Зник листоноша-медіум у мантиї з туману,
Лиш на годину він увів мене в оману...
А за вікном – заплаканий і сонний ранок,
І сині квіти тісно обступили ганок,
Милуючись, як дощ жбурляє без жалю
У різні боки світлі бризки кришталю.